

Limes – 2020

*A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve*

*Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II*

*Scientific Bulletin
of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

ISSN 2411-4081

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ

LIMES

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ

2020
Випуск VII
Том 1

Берегове–Ужгород
2020

Науковий вісник «LIMES» засновано у 2014 році та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ. У науковому віснику публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ, а також дослідження українських та іноземних учених угорською, українською та англійською мовами. Цей том об'єднує праці з історії, педагогіки, мовознавства, економіки, соціальної географії, соціології, матеріалознавства і технологій.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №20762-10562Р від 08.05.2014 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ (протокол №1 від 10.02.2020 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Льдіко Орос, кандидат педагогічних наук (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР:

Єлизавета Молнар Д., доктор філософії з гуманітарних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Адальберт Бовді, доктор фізико-математичних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Адальберт Рац, доктор філософії з природничих наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Бейла Надь, кандидат біологічних наук, доцент (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Віра Протопопова, доктор біологічних наук, професор (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Емьовке Бергхауер-Олас, доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан Кормочи, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан-Шандор Варга, доктор біологічних наук, професор-емерит (кафедра еволюційної зоології та біології людини, Дебреценський університет), Ібоя Самборовскі-Нодь, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лона Лехнер, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Йосип Молнар, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Катерина Дудич, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лорант-Денеш Давід, саблітований доктор у галузі «регіональні науки», професор (Інститут економіки та розвитку регіонів, Університет ім. Святого Іштвана), Маргарета Кейс, кандидат історичних наук (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Марія Ген, кандидат біологічних наук, саблітований доктор у галузі «науки про довкілля» (кафедра ботаніки, Університет ім. Святого Іштвана), Олександр Бергхауер, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Олена Біда, доктор педагогічних наук, професор (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Роберт Бачо, доктор економічних наук, професор (кафедра обліку і аудиту, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Тетяна Чонка, кандидат філологічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Томаш Врabelь, кандидат філологічних наук, доцент (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юдіта Павлович, кандидат педагогічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Жигуц, доктор технічних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Чотарі, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК:

Василь Брензович, кандидат історичних наук (Благодійний фонд за ЗУІ)

ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: *Мелінда Орбан та Олександр Добош*

ВЕРСТКА: *Вікторія Товтін*

КОРЕКТУРА: *Льдіко Гріца-Варцаба, Олександр Кордонець та Томаш Врabelь*

ДИЗАЙН ОБКЛАДИНКИ: *Ласло Веждед*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ*

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Друк наукового вісника здійснено за підтримки уряду Угорщини.

Засновник: Благодійний фонд Закарпатського угорського педагогічного інституту (від 2016 року Благодійний фонд Закарпатський угорський інститут)

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ (Адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Веб-сторінка: www.kmf.uz.ua Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua Тел.: (00 380-3141) 4-28-29) та ТОВ «РІК-У» (Адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua)

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

© Автори, 2020

© Редактори, 2020

ISSN 2411-4081

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

LIMES

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

2020
VII. évfolyam
1. kötet

Beregszász–Ungvár
2020

ETO 001.89(058)

L 67

A LIMES című tudományos évkönyv 2014-ben alapított és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsának határozata alapján jelenik meg. A tudományos évkönyv a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanárainak, hallgatóinak munkáit, valamint ukrainai és külföldi tudósok magyar, ukrán és angol nyelvű tanulmányait adja közre. A LIMES jelen kötete a történet-, a nevelés-, a nyelv- és a gazdaságtudomány, a társadalomföldrajz, a szociológia, valamint az anyagtudomány és technológia különböző területeit öleli fel.

Nyomatott tömeg-tájékoztatói eszközök állami nyilvántartásának igazolása:

széria: KB № 20762-10562P; kiadta: Ukrajna Állami Nyilvántartási Szolgálat 2014.05.08-án.

*Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2020.02.10., 1. számú jegyzőkönyv).*

FŐSZERKESZTŐ:

dr. Orosz Ildikó, PhD (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF)

FELELŐS SZERKESZTŐ:

dr. Molnár D. Erzsébet, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF)

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

prof. dr. Bacsó Róbert, a közgazdaság-tudományok doktora (Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RF KMF), dr. Berghauer Sándor, PhD (Földtudományi és Turizmus Tanszék, II. RF KMF), dr. Berghauer-Olasz Emőke, PhD (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Bódi Béla, a fizika- és matematikatudományok doktora (Matematika és Informatika Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Bida Olena, a neveléstudományok doktora (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Csatáry György, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF), dr. Csonka Tetyána, a nyelvtudományok kandidátusa (Ukrán Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. habil. Dávid Lóránt Dénes (Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet, Szent István Egyetem), dr. Dudics Katalin, PhD (Magyar Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. habil. Höhn Mária, a biológiai tudományok kandidátusa (Növénytan Tanszék, Szent István Egyetem), dr. Karmacsai Zoltán, PhD (Magyar Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Kész Margit, PhD (Magyar Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Lechner Ilona, PhD (Angol Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), dr. Molnár József, PhD (Földtudományi és Turizmus Tanszék, II. RF KMF), dr. Nagy Béla, a biológiai tudományok kandidátusa, docens (Biológia és Kémia Tanszék, II. RF KMF), dr. Pavlovics Judit, a neveléstudományok kandidátusa (Ukrán Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Protopopova Vira, a biológiai tudományok doktora (Biológia és Kémia Tanszék, II. RF KMF), dr. Rác Béla, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF), Szaborovszkyné dr. Nagy Ibolya, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Varga Zoltán Sándor, a biológiai tudományok doktora, professor emeritus (Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék, Debreceni Egyetem), dr. Vrabely Tamás, a nyelvtudományok kandidátusa, docens (Angol Tanszéki Csoport, Filológia Tanszék, II. RF KMF), prof. dr. Zsiguc György, a műszaki tudományok doktora (Matematika és Informatika Tanszék, II. RF KMF)

A KIADÁSÉRT FELEL:

dr. Brenzovics László, PhD (Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Jótékonyági Alapítvány)

MŰSZAKI SZERKESZTÉS: Dobos Sándor és Orbán Melinda

TÖRDELÉS: Tótin Viktória

KORREKTÚRA: Gricza-Varcaba Ildikó, Kordonec Olekszandr és Vrabely Tamás

BORÍTÓTERV: Vezsdel László

ETO-BESOROLÁS: a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A tudományos évkönyv megjelenését Magyarország Kormánya támogatta.

Alapító: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola Jótékonyági Alapítványa (2016-tól Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Jótékonyági Alapítvány)

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (Cím: 90 202 Beregszász, Kossuth tér 6. Honlap: www.kmf.uz.ua E-mail: foiskola@kmf.uz.ua Tel.: (00 380-3141) 4-28-29) és a „RIK-U” Kft. (Cím: 88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.

© A szerzők, 2020

© A szerkesztők, 2020

ISSN 2411-4081

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ISSN 2411-4081

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN COLLEGE
OF HIGHER EDUCATION

LIMES

Scientific Bulletin
of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

2020
Issue VII
Volume 1

Berehove–Uzhhorod
2020

UDC 001.89(058)

L 67

The scientific bulletin "LIMES" was established in 2014 and is published according to the resolution of the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. The scientific bulletin publishes the academic studies of students and teachers of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, as well as academic articles of researchers from Ukraine and abroad in Hungarian, Ukrainian and English languages. The given volume of "LIMES" contains academic studies and articles in History, Pedagogy, Philology, Economics, Human Geography, Sociology, Engineering and Technology.

**Certificate of State Registration of Printed Mass Media, Series KB, No. 20762-10562P,
Issued by the State Registration Service of Ukraine on the 8th of May, 2014**

*Recommended to publication by the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian
Hungarian College of Higher Education, record No.1 of February 10, 2020*

EDITOR-IN-CHIEF:

Ildikó Orosz, PhD (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College)

MANAGING EDITOR:

Erzsébet Molnár D., PhD (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College)

EDITORIAL BOARD:

Béla Bódi, D.Sc. in Physics and Mathematics, professor (Department of Mathematics and Computer Science, Transcarpathian Hungarian College), *Béla Nagy, C.Sc. in Biology, associate professor* (Department of Biology and Chemistry, Transcarpathian Hungarian College), *Béla Rácz, PhD* (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College), *Emőke Berghauer-Olasz, PhD* (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College), *György Csatóry, PhD* (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College), *Ibolya Szamborovszky-Nagy, PhD* (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College), *Ilona Lechner, PhD* (English Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *József Molnár, PhD* (Department of Geography and Tourism, Transcarpathian Hungarian College), *Judit Pavlovics, C.Sc. in Pedagogy* (Ukrainian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Katalin Dudics, PhD* (Hungarian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Lóránt Dénes Dávid, PhD, Dr. habil, professor* (Institute of Regional Economics and Rural Development, Szent István University), *Margit Kész, PhD* (Hungarian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Mária Höhn, C.Sc. in Biology, Dr. habil* (Department of Botany, Szent István University), *Olena Bida, D.Sc. in Pedagogy, professor* (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College), *Róbert Bacsó, D.Sc. in Economics, professor* (Department of Accounting and Auditing, Transcarpathian Hungarian College), *Sándor Berghauer, PhD* (Department of Geography and Tourism, Transcarpathian Hungarian College), *Tamás Vrabely, C.Sc. in Philology, associate professor* (English Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Tetyána Csonka, C.Sc. in Philology* (Ukrainian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College), *Vira Protopopova, D.Sc. in Biology, professor* (Department of Biology and Chemistry, Transcarpathian Hungarian College), *Yurij Zhiguts, D.Sc. in Technical Sciences, professor* (Department of Mathematics and Computer Science, Transcarpathian Hungarian College), *Zoltán Sándor Varga, D.Sc. in Biology, professor emeritus* (Department of Evolutionary Zoology and Human Biology, University of Debrecen), *Zoltán Karmacs, PhD* (Hungarian Language and Literature Branch, Philology Department, Transcarpathian Hungarian College)

RESPONSIBLE FOR PUBLISHING:

László Brenzovics, PhD (Charitable Foundation "In support of the Transcarpathian Hungarian College")

TECHNICAL EDITING: *Melinda Orbán and Sándor Dobos*

PAGE PROOF: *Viktória Tótin*

PROOF-READING: *Ildikó Gricza-Varcaba, Oleksandr Kordonec and Tamás Vrabely*

COVER DESIGN: *László Vezsdel*

UNIVERSAL DECIMAL CLASSIFICATION (UDC): *Apáczai Csere János Library of Transcarpathian Hungarian College*

Authors are responsible for the content of academic studies and articles.

The publication of the scientific bulletin is sponsored by the government of Hungary.

Founder: Charitable Foundation of Transcarpathian Hungarian Pedagogical College (after 2016 Charitable Foundation "In support of the Transcarpathian Hungarian College")

Publishing: Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (Address: Kossuth square 6, 90202 Berehove, Ukraine. Website: www.kmf.uz.ua E-mail: foiskola@kmf.uz.ua Tel.: (00 380-3141) 4-28-29) and "RIK-U" LLC (Address: Gagarin Street 36, 88000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua)

Printing: „RIK-U” LLC.

© The Authors, 2020

© The Editors, 2020

ISSN 2411-4081

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

Зміст

<i>Чобо Б. Штенге</i> : Штрихи з історії операції Гвардії обірванців на Закарпатті – I. Здача в полон біля села Шаланки	15
<i>Чобо Б. Штенге</i> : Штрихи з історії операції Гвардії обірванців на Закарпатті – II. «Відновники карти» у битві на Водохрещі 6 січня 1939 р.	43
<i>Арпад Попей</i> : Штрихи до історії виборів Союму Карпатської України в лютому 1939 року.....	59
<i>Котолін Шішко</i> : «Sic transit gloria mundi?» Роздуми про ататюркізм	83
<i>Роберт Бачо</i> : Реформа ордену василян на Закарпатті і її роль у посиленні суспільної та місійної діяльності ордену в 1920–1939 рр.	103
<i>Тібор Товт</i> : Еміграція гунгаристів і 1956.....	117
<i>Янош Шебовк</i> : Одна дівчина, три адресанти – Листи до Деметрії.....	131
<i>Томаш Ревої</i> : Оранієнбаумський плацдарм.....	145
<i>Одел Гал</i> : «Святі листи з неба» в народних рукописах	149
<i>Едіта Гайду</i> : Історія розбудови колгоспної системи в селі Горонглаб у 1944–49 роках.....	157
<i>Ласло Борош</i> : Герої на небосхилі Закарпаття. Рецензія на книги «Baptism of fire. The first combat experiences of the Royal Hungarian Air Force and Slovak Air Force March 1939» та «Elfelejtett hősök. A magyar királyi honvéd légiőrök ázsza a második világháborúban» Чобо Б. Штенге	173
<i>Ласло Поллоі</i> : Рецензія на книгу «Gyorsan haza! Szokoro damoj! Szoboszlay György főhadnagy szovjet fogságban írt naplója 1946–1947».....	179
* * *	
<i>Аннамарія Качур</i> : Мотивація вибору школи на Закарпатті (на базі дослідження однієї берегівської угорської школи).....	185
<i>Катерина Гнатик</i> : Угорська мова як іноземна мова.....	201
<i>Бейло Нодь – Ержебет Когут – Ласло Молнар – Крістіан Берец</i> : Організація симпозіуму з природничих дисциплін у середніх школах	211
<i>Єва Чілік</i> : Ефективні практики в класі – «супер-дайверс» для узгодження освітніх потреб осіб, що вивчають різні мови, у ранньому дитячому віці	219
<i>Газім Т. Алкрішен</i> : Мотивація, аттїтюдї і прагнення у вивченні англійської мови: приклад студентів і студенток йорданської національності в університеті «Мутах»	247

Наєм Афшар: Впливи домінантної першої мови (L1) на засвоєння звучання англійської мови у середовищі двомовних турецько-перських осіб..... 253

* * *

Катерина Ливріну: Адаптація французьких термінів з хореографії в українській мові..... 263

Сільвія Ковач: Автономія, автономне навчання: від теорії до практики 269

Вікторія Штефуца: Особливості композиційної структури українських пам'яток XIV–XV століть 279

Катерина Чейке: Рецензія на книгу «Nyelvek és nyelvváltozatok térben és időben» 287

* * *

Мирослав Дністрянський – Борис Жулканич – Наталія Дністрянська: Розвиток туризму та рекреації як чинник подолання соціально-економічної депресивності міських поселень Бойківщини 291

Аніта Р. Федор: Інвестиції в людський капітал жінок з маленькими дітьми під час декретної відпустки 299

Юрій Жигуц – Чобо Кудлотяк: Нові технологічні тенденції використання SHS.....315

* * *

Календар подій (2019/2020 навчальний рік)..... 321

Tartalom

<i>B. Stenge Csaba</i> : Fejezetek a Rongyos Gárda kárpátaljai bevetésének történetéből I. A salánki megadás	15
<i>B. Stenge Csaba</i> : Fejezetek a Rongyos Gárda kárpátaljai bevetésének történetéből II. Térképhelyesbítők a „vízkereszti csatában”, 1939. január 6-án	43
<i>Popély Árpád</i> : Szojmválasztás Kárpátalján 1939 februárjában. Adalékok a kárpátukrán sojjm megválasztásának történetéhez	59
<i>Siska Katalin</i> : Sic transit gloria mundi? Gondolatok az atatürkizmusról.....	83
<i>Bacsó Róbert</i> : A bazilita szerzetesrend reformja Kárpátalján és annak szerepe a társadalmi és missziós tevékenység megerősödésében 1920–1939 között.....	103
<i>Tóth Tibor</i> : A hungarista emigráció és 1956.....	117
<i>Sebők János</i> : Egy lány, három levélíró – Levelek Demetriashoz.....	131
<i>Révai Tamás</i> : Az oranienbaumi hídfőről	145
<i>Gál Adél</i> : Az „égből érkező szent levelek” a népi kéziratokban	149
<i>Hajdu Edit</i> : A kolhozrendszer kiépítésének története Haranglábbon 1944–49 között	157
<i>Boros László</i> : Hősök Kárpátalja egén. Recenzió B. Stenge Csaba <i>Baptism of fire. The first combat experiences of the Royal Hungarian Air Force and Slovak Air Force March 1939</i> és <i>Elfelejtett hősök. A magyar királyi honvéd légierők ászai a második világháborúban</i> című kiadványairól	173
<i>Pallai László</i> : Recenzió a <i>Gyorsan haza! Szkoro damoj! Szoboszlav György főhadnagy szovjet fogságban írt naplója 1946–1947</i> című kiadványról.....	179
* * *	
<i>Kacsur Annamária</i> : Iskolaválasztási motivációk Kárpátalján: esettanulmány egy beregszászi magyar iskola alapján.....	185
<i>Hnatik Katalin</i> : Magyar nyelvoktatás másként	201
<i>Nagy Béla – Kohut Erzsébet – Molnár László – Berecz Krisztián</i> : Természettudományos diákszimpozium szervezése középiskolában	211
<i>Csillik Éva</i> : Hatékony osztálytermi gyakorlatok a „szuper-díverz” több nyelvet tanulókat oktatási szükségleteinek összeegyeztetésére korai gyermekkorban	219
<i>Alkhrisheh Hazim T.</i> : Motiváció, attitűd és törekvések az angoltanulásban: a Mutah Egyetem jordán nemzetiségű férfi és női hallgatóinak példája	247

Afshar Naeimeh: A domináns első nyelv (L1) hatásai az angol nyelv hangzóinak elsajátítására török/perzsa kétnyelvű személyek körében 253

* * *

Lőrincz Katalin: Francia koreográfiai fogalmak adaptációja az ukrán nyelvben 263

Kovács Szilvia: Önállóság, autonóm nyelvtanulás: elmélettől a gyakorlatig 269

Stefuca Viktória: A XIV–XV. századi ukrán írott emlékek strukturális ismeret-
tetőjegyei.....279

Cséke Katalin: Recenzió a *Nyelvek és nyelvváltozatok térben és időben* című
kiadványról 287

* * *

Dnyisztrjanszkij Miroszlav – Zsulkanics Borisz – Dnyisztrjanszka Natalija:
A turizmus és a rekreáció fejlesztése mint a bojkófföldi városi települések
társadalmi-gazdasági elmaradottsága felszámolásának tényezője 291

R. Fedor Anita: A kisgyermekes nők emberi tőkeberuházása a gyermekgond-
zási szabadság alatt..... 299

Zsiguc György – Kudlotyák Csaba: Új technológiai trendek az SHS használatában..... 315

* * *

Eseménynaptár (2019/2020-as tanév)..... 321

Contents

<i>Csaba B. Stenge</i> : Chapters from the Ragged Guards' Operation in Transcarpathia (1st). Surrender at Salánk	15
<i>Csaba B. Stenge</i> : Chapters from the Ragged Guards' Operation in Transcarpathia (2nd). Map Correctors in the "Battle of Epiphany" on 6 January 1939.	43
<i>Árpád Popély</i> : Elections to the Soim in Transcarpathia in February 1939. On the History of the Elections to the Carpatho-Ukrainian Soim.....	59
<i>Katalin Siska</i> : Sic transit gloria mundi? Thoughts on Atatürkism.....	83
<i>Róbert Bacsó</i> : The Reform of the Basilian Order in Transcarpathia and its Role in the Strengthening of the Societal and Missional Work Between 1920 and 1939	103
<i>Tibor Tóth</i> : The Hungarist Emigration and 1956.....	117
<i>János Sebők</i> : One Girl, Three Letter Writers – Letters to Demetrias	131
<i>Tamás Révai</i> : The Oranienbaum Bridgehead	145
<i>Adél Gál</i> : "Holy Letters from Heaven" in Manuscripts.....	149
<i>Edit Hajdu</i> : History of Building up the Collective Farm System in Harangláb in the Period of 1944–49	157
<i>László Boros</i> : Heroes in the Sky of Transcarpathia. Review on Books "Baptism of fire. The first combat experiences of the Royal Hungarian Air Force and Slovak Air Force March 1939" and "Elfelejtett hősök. A magyar ki- rályi honvéd légiőrök ászai a második világháborúban" Written by Csaba B. Stenge.....	173
<i>László Pallai</i> : Review on Book "Gyorsan haza! Szkoro damoj! Szoboszlaj György főhadnagy szovjet fogságban írt naplója 1946–1947"	179
* * *	
<i>Annamária Kacsur</i> : School Choice Motivations in Transcarpathia: a Case Study Based on a Hungarian School in Beregszász.....	185
<i>Katalin Hnatyk</i> : Hungarian as a Foreign Language	201
<i>Béla Nagy – Erzsébet Kohut – László Molnár – Krisztián Berecz</i> : Organizing Science Symposium in a Secondary School.....	211
<i>Éva Csillik</i> : Effective Practices for Meeting the Learning Needs of "Superdi- verse" Multi-language Learners in Early Childhood Classrooms	219
<i>Hazim T. Alkhrisheh</i> : Motivation, Attitude and Effort towards Learning English: The Case of Mutah University Jordanian Male and Female Students	247

<i>Naeimeh Afshar</i> : Effects of L1 Dominance on the Acquisition of English Sounds by Turkish/Persian Bilinguals.....	253
--	-----

* * *

<i>Katalin Lőrincz</i> : Adaptation of French Choreography Terminology in the Ukrainian Language	263
---	-----

<i>Szilvia Kovács</i> : Autonomy, Autonomous Learning: from Theory to Practice.....	269
---	-----

<i>Viktória Stefuca</i> : The Structural Characteristics of Ukrainian Writings of the XIV–XV Centuries.	279
---	-----

<i>Katalin Cséke</i> : Review on Book "Nyelvek és nyelvváltozatok térben és időben".....	287
--	-----

* * *

<i>Miroslav Dnistrianskyi – Boris Zhulkanich – Nataliya Dnistrianska</i> : Tourism and Recreation Development as a Factor of Overcoming Socio-Economic Downturn of Boikivschyna Town Settlements.....	291
---	-----

<i>Anita R. Fedor</i> : Investment into Human Capital by Women Who Are Temporarily away from Labour Market.....	299
--	-----

<i>Yurij Zhiguts – Csaba Kudlotyák</i> : New Technological Trends of Using SHS.....	315
---	-----

* * *

Events Calendar (2019/2020 academic year)	321
---	-----

КАТЕРИНА ЛИВРІНЦ*

Адаптація французьких термінів хореографії в українській мові

Резюме. У статті зроблений аналіз адаптації французьких термінів хореографії в українській мові. Аналізується також динаміка збагачення французької мови спеціальною термінологією в залежності від розвитку хореографічного мистецтва з середини 18 століття до наших днів. Нові слова хореографічної термінології у французькій мові походять від назви рухів тіла та частин тіла в цілому, їх асоціації з іншими предметами та явищами. Ці нові терміни були запозичені і почали вживатися у мовах інших народів Європи. Здійснено аналіз механізму адаптації французьких термінів хореографії в українську мову, який залежить від того, до якої частини мови належить термін (іменник, дієслово, прикметник, прислівник). У процесі запозичення французької хореографічної лексики в українську мову не відбулося значних фонетичних та морфологічних змін відповідно до специфіки і відмінностей між мовами.

Rezümé. A cikk a francia eredetű koreografiai kölcsönözött szavak adaptációjának lehetőségét és azok gyakoriságát elemzi az ukrán nyelvben. Ezenkívül analizálja a francia nyelv speciális terminológiával történő gazdagításának dinamikáját a XVIII. század közepétől a mai napig tartó koreografiai művészet fejlődésének függvényében. A francia nyelvben új koreografiai terminusok jelentek meg a test és részei mozgásának elnevezéséből, és ezen mozgások asszociálódtak különböző tárgyakkal és jelenségekkel. Ezek az új koreografiai terminusok mint kölcsönöszavak, átkerültek más nyelvekbe is, és beépültek mind az európai, mind az ukrán koreografiai művészetbe, szaknyelvbe. A cikk részletesen elemzi a francia koreografiai kölcsönözött szavak adaptációjának mechanizmusát az ukrán nyelvbe szófajok szerint (főnév, ige, melléknév, határozó stb.). A francia eredetű koreografiai vándorszavak az átadás folyamatában az ukrán nyelvben nem voltak alávetve nagyobb fonetikai és morfológiai változásoknak a két nyelvre jellemző különbségek és sajátosságok ellenére sem.

Résumé. Dans cet article on a fait l'analyse d'adaptation des termes chorégraphiques français en langue ukrainienne. La dynamique de l'enrichissement de la langue française avec une terminologie particulière, en fonction du développement de l'art chorégraphique du milieu de XVIII siècle à nos jours, est également analysée. De nouveaux mots viennent du nom des mouvements du corps et de ses parties, de l'association des mouvements avec d'autres objets et phénomènes. Ces nouveaux termes ont été empruntés et ont commencé à être utilisés dans les langues d'autres peuples de l'Europe.

L'analyse du mécanisme d'adaptation des termes français de la chorégraphie en langue ukrainienne en fonction de l'appartenance à des parties de la langue (nom, verbe, adjectif, adverbe) est réalisée. Dans le processus d'emprunt des termes chorégraphiques français en langue ukrainienne, il n'y avait pas de changements phonétiques et morphologiques significatifs selon les spécificités et les différences entre les langues.

У XVIII–XIX століттях розвиток культури та мистецтва, поширення політичних ідей Франції, економічне зростання сприяли запозиченню французь-

* Ст. викладач, кафедра іноземних мов, УжНУ. * Előadótanár, Ungvári Nemzeti Egyetem, Idegen Nyelvek Tanszéke. * Lecturer, Uzhhorod National University, Foreign Languages Department. katelorine@gmail.com

ких слів у мови багатьох європейських країн. Особливо це стосується слів, пов'язаних з мистецтвом, літературою, архітектурою та хореографією.

Врахування культурно-історичних факторів мовної взаємодії дає можливість розкрити закономірності семантичного розвитку досліджуваних мов. Мовні системи вступають у контакт, впливають одна на одну, внаслідок чого з'являються відхилення від мовної норми, які називаються інтерференцією.

Однією з небагатьох галузей людської діяльності, в якій французька мова не втрачає своїх позицій, є хореографія. Танці залишаються улюбленим заняттям у суспільстві. Необхідність передати свої емоції, поділитися радістю чи горем за посередництва рухів у танці бере початок з давнини.

Розвиток хореографічного мистецтва у Європі призвів до того, що у багатьох європейських країнах мови збагатилися новою лексикою, новими поняттями. Більшу частину хореографічної лексики запозичено з французької мови.

Ще французький король Людовик XIV обожнював танцювати і старанно навчався цьому мистецтву, а в березні 1661 року заснував Королівську академію танців. В часи заснування Королівської академії танців з'явився опис основних балетних па (*pas* – крок) та танцювальних рухів, назви яких залишились у вжитку до сьогодні. Хореографічна термінологія – це система спеціальних найменувань, які призначені для визначення певної вправи, яку важко описати. В основі цих термінів є слова французького походження, частина з яких збереглася в українській мові без істотних змін.

У сучасній системі класичного танцю розроблені позиції рук, ніг, тіла та голови. Тіло створює малюнок у повітрі за допомогою рухів. Рух у танці включає такі поняття: згинати – *plier*, піднімати – *relever*, ковзати – *glisser*, стрибати – *sauter*, повертати – *tourner*, кидати – *jeter* та ін. Дієслова займають переважну більшість всіх запозичень танцювальних термінів з французької мови.

Рухи повинні бути максимально відпрацьовані, пластичні, гармонійні. Кожен опис руху містить певну деталізацію для правильного виконання рухів, тому з'являються назви частин тіла: *port de bras* (*porter* – носити, *bras* – рука), *sur le cou-de-pied* (на щиколотці), *rond de jambe* (круг ногою), *changement de pied* (зміна стоп), *épaulement* (від *épaule* – плече) – положення, при якому танцівник стоїть вправо до дзеркала або до глядацького залу: стопи, бедра та плечі повернуті направо або наліво від глядача на 45° або 135°, тоді як голова повернута в бік плеча, направлено по діагоналі вперед.

Часто у лексиці класичного балету відображені образи за асоціацією з іншими предметами та явищами, наприклад: *pirouette tire-bouchon*, коли рух піруету нагадує рух штопора (*tire-bouchon* – штопор), *tour chaînes* (*tour*-коло, *chaîne*-ланцюг) ланцюг колових рухів, *ballon* – повітряна кулька. Або різні види кроків: *pas de chat* – крок кішки, *pas de poisson* – рух риби, *pas de ciseaux* – рух ножиць [3; 53].

Питання розподілу запозичуваних французьких іменників за родами в українській мові досліджували багато мовознавців. Адже у французькій мові є всього 2 роди – чоловічий та жіночий, а в українській – 3 роди. Розподіл за родами іменників в українській та французькій мовах не завжди співпадає. Це також стосується іменників, які утворилися з прикметників і яких є значна кількість серед хореографічних термінів. Форма роду наповнюється змістом тоді, коли прикметник субстантивується, тобто переходить у інший клас – клас іменників, приймаючи лексичні, морфологічні та синтаксичні ознаки іменника [1; 12]. Такі іменники зберегли родову належність іменника-основи того словосполучення, якому є лексично еквівалентним субстантивованим прикметник: *un costume complet* – *un costume* (ч.р.), *un produit alimentaire* – *un alimentaire* (ч.р.), *une chanson berceuse* – *une berceuse* (ж.р.), *une danse polonaise* – *une polonaise* (ж.р.). Існують певні тематичні групи, у яких всі іменники належать до одного і того ж роду, наприклад, до жіночого роду належать назви музичних нот, пісень, танців, назви наук, а до чоловічого – назви медикаментів, металів, днів тижня, місяців року, пір року, частин мови і т. д. [1, 13].

При запозиченні слово піддається граматичній та фонетичній асиміляції, відбувається пристосування запозиченого слова до граматичної системи іншої мови (відмінкові закінчення іменників, закінчення дієслів і т. д.).

Відбулася фонетична адаптація деяких французьких термінів хореографії в українській мові: батман, батман девелоппе, ан фас, ан турнан, антре, ан деор, ан дедан, апломб, балансе, баллоне, візаві, дозадо, екзерсис, жете, ронд де жамб, марше, па де грас, пліє, полонез, пті, релеве, тур, шассе, шен. Фонетично французькі слова втратили носові звуки в українській мові: ан турнан [an-tur-nan] фр. – en tournant [ã-tur-nã], закриті голосні змінилися на відкриті: релеве [ʁe-le-ve] фр. – rélévé [re-le-ve], довгі голосні стали короткими: полонез [po-lo-nez] фр. – polonaise [po-lo-neːz]. Словосполучення з двох слів перетворилося на одне слово (дозадо, візаві) у написанні, тобто відбулися орфографічні зміни: дозадо – dos à dos (спина до спини), візаві – vis à vis (навпроти, обличчям до обличчя). Але названі слова не мають закінчень, не відмінюються як іменники в українській мові та зберегли значення, тобто не відбулася зміна морфологічна та семантична. Іншомовним словам властиві збіги голосних – пліє, амплуа, сюїта та важкі для вимови збіги приголосних – пті, екзерсис, реверанс, ансамбль, апломб.

Більшу частину термінів хореографії в українській мові можна віднести до опосередкованих запозичень, тобто запозичених через інші мови, зокрема через німецьку мову. Ці слова також можна віднести до власних запозичень, тобто таких, які не є повністю засвоєними. Вони не відмінюються, як слово пальто: пальта, у пальті. Процес граматичного пристосування не відбувся, як і в словах: бюро, журі, ательє, тротуар, в яких є невластиві українській мові сполучення звуків та форми [9].

Серед запозичених термінів хореографії є варваризми, тобто слова з особливо виразними ознаками іншомовності: ронд де жамб, дегаже, па да грас, жете, шассе, етюд і т. д.

Фіксація іншомовного слова у словнику ще не означає повної адаптації слова у мові і мовленні. Для входження іншомовного слова в систему запозичуваної мови необхідні такі умови: передача іншомовного слова фонетичними і графічними засобами мови, яка запозичує; співвіднесення слова з граматичними класами і категоріями мови-рецептора; фонетичне освоєння іншомовного слова; граматичне його пристосування; словотвірна активність; семантична адаптація іншомовного слова; регулярне використання у мові [2; 105].

Багато термінів хореографії походять від дієслів, тобто є похідними від дієслівних основ. Наприклад: *balancé* (від *balancer* – розкачувати, гойдати), *cambré* (від франц. дієслова *cambrier* – зігнути, перегнути), *effacé* (від *effacer* – згладжувати, витирати), *chassé* (від *chasser* – полювати, гнатись за), *fermé*, *sissonne fermé* (від франц. дієслова *fermer* – закривати, замикати), *fondu* (від «*fondre*» – танути), *jeté* (від *jeter* – кидати), *pas marché* (від «*marcher*» – ходити), *relevé* (від «*relever*» – піднімати), *passé* (від «*passer*» – проходить) і т. д. Ці слова належать у французькій мові до дієприкметників і використовуються, щоб описати рух, передати його характер та специфічність у класичних танцях: *allongé* (видовжений, продовжений), *assemblé* (зібраний), *arrondi* (закруглений), *ballonné* (надутий), *brisé* (зламаний, розбитий), *croisé* (перехрещений), *dégaagé* (вийнятий, звільнений), *demi-plié relevé* (від *demi-plié* – напівзігнутий, *relevé* – піднятий). Серед хореографічних термінів є також прикметники: *simple* (простий), *petit* (маленький), *grand pas* (великий крок, великий танець).

Значна кількість термінів класичного танцю належить до прислівників способу дії чи місця, які вказують на те, яким чином виконати певний рух: *en arrière* (назад), *en dedans* (всередину), *en dehors* (назовні), *en face* (напроти, в лице), *en tournant* (обертаючись), *en l'air* (в повітрі), *dessus-dessous* (над-під, або зверху-знизу), *tour en l'air* (поворот у повітрі), *par terre* (на землі).

Вивченням способів асиміляції французьких термінів займалися багато вчених. Зокрема, щодо термінів танцювальних розглядаються різні способи асиміляції, такі як кальки та напівкальки, вивчаються синонімічні варіанти термінів двох видів: 1. термін-слово (коло – великий танок; стежка – променада) та 2. термін-словосполучення (дуетний танець – парний танець) [6; 42].

Значну роль у номінації термінів хореографічного мистецтва відіграє непряме запозичення або калькування, тобто запозичення через іншу мову, в якій це слово вже реалізувалося. Їх поділяють на словотворчі та семантичні. Словотворчі запозичують тільки структуру терміна. Наприклад, у результаті перекладу французьких виразів рухів танцю за їх значимими частинами (морфемами) у хореографії з'явилися терміни-слова: *кошичок* (*le corbillon*), *пекар* (*boulangère*). Семантичні кальки сформувались у результаті запози-

чення значення слова з мови-джерела. Серед запозичень у лексичі хореографічного мистецтва можна виділити напівкальки (проміжковий тип між прямим запозиченням і калькою). Наприклад, перекидне жете – *jeté entrelacé*. До напівкальки можна віднести і терміни біномени, у яких перший компонент є таким самим опорним компонентом, як і в складених найменуваннях (крок, вальс, баланс). Другий компонент може не відмінюватися (крок-купе, крок-гліссад, вальс-гавот, баланс-гавот, баланс-менует) [6; 44].

У лінгвістиці існує значна кількість досліджень процесу освоєння іншомовної лексики, які відображають розуміння самого явища адаптації як факту. На думку У. Вайнрайха, важливим моментом у процесі адаптації вважається частота вживання слова: якщо слово частіше вживається – то легше переноситься в іншу мову [4; 32]. О. Реформатський серед запозичень розрізняє слова засвоєні й освоєні, та слова засвоєні, але не освоєні. При цьому він наголошує, що слова освоєні в мові-рецепторі, стають «непомітними» в мові, входять до відповідних лексичних груп і їхню іншомовність можна визначити тільки шляхом науково-етимологічного аналізу. Також він наголошує, що термін – це моносемічна, точна, стилістично нейтральна та позбавлена експресії одиниця термінологічного поля [8; 47].

На думку вчених, для проникнення іншомовної одиниці в мову достатньо її формальної адаптації, тобто пристосування до фонетичних і морфологічних норм мови-реципієнта. Але, як вважає Бороденко Л.М., для того, щоб іншомовна лексема повністю пристосувалася до мови-реципієнта, вона повинна пройти функціональну адаптацію, тобто пройти лексико-семантичний етап входження в мову, щоб надалі еволюціонувати на новому мовному ґрунті.

Характер цієї адаптації залежить від того, наскільки запозичене слово відповідає морфологічним моделям приймаючої мови [7; 20].

До морфологічної адаптації можна віднести процес складання іншомовних слів з двома основами та двома значеннями в одне слово у момент їхнього запозичення в українській мові. Це спрощення структури слова, коли в мові-оригіналі ці слова мають два значення, а в процесі семантичного переосмислення, вони залишають одне значення. Отже, мова йде про семантичну адаптацію, яка є формальним етапом адаптації іншомовного слова в мові-реципієнті [2; 107].

Про такий самий процес семантичної адаптації можна сказати і щодо французьких слів у галузі хореографії, коли два значення слова з двома основами у мові-оригіналі перетворюються в одне поняття в мові-реципієнті. Наприклад: антракт від французького *entracte* – дослівно: між діями, антракт; *emboîte* – від *emboîter le pas* – іти слідом; *tire-bouchon* – дослівно: витягувач корка, пірует у вигляді штопора і т. д.

У текстах підручників, де описується техніка виконання того чи іншого танцювального руху, часто подається його запозичена версія, яка повністю

зберігає написання французькою мовою (наприклад: en dehors, en dedans, en face, plié, relevé). Цей засіб називається орфографічною міжмовною інтерференцією [5; 24].

Отже, процес адаптації іншомовних слів в українській мові, зокрема французьких термінів хореографії, є актуальним у загальному процесі запозичення слів. Саме лексико-семантична система мови-джерела є системою, що стимулює подальший розвиток мови-реципієнта.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Басманова А.Г., Турчина Б.И. Именные части речи во французском языке. – М.: Просвещение, 1983. – 160 с.
2. Бороденко Л. М. Позиція закріплення іншомовних слів у сучасній українській мові. Лінгвістичні студії. Збірник наукових праць. Випуск 25. 2012. – с. 105-108.
3. Ваганова А.Я. Основы классического танца. — М.: Искусство, 1980. — 192 с.
4. Вайнрайх У. Одноязычие и многоязычие. // Новое в лингвистике. – Вып. 6. Языковые контакты. – М.: Прогресс, 1972. – с. 25 – 60.
5. Данчевська Ю. О. Деякі аспекти лексичних одиниць терміносистеми класичного танцю. // Вісник національного університету "Львівська політехніка". – 2011. – № 709. – с. 69 – 73.
6. Кажан В.І. Основні способи номінації хореографічних понять / В.І Кажан, Р.П. Калініна // Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького нац. ун-ту: [зб. наук. праць]. – Вип. 7. – Кривий Ріг: КНУ, 2012. – с. 40-48.
7. Костомаров В.Г. Языковой вкус эпохи, 3-ье изд. – СПб., 1999. – с. 18-23.
8. Реформатський А.А. Введение в языкознание. Учебник для филол. факультетов пед. институтов / А.А. Реформатский. 4-е изд. – М: Просвещение, 1967. – 542 с.
9. https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/leksika/leksichni_zapozichennja/5-1-0-59
10. svit-tanok.com.ua/kotrotkov_tarakanova/163-slovník-tancyuvalnix-terminiv-i-viraziv-g-k.html

Л 67 **LIMES.** Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці П. 2020/Випуск VII/Том 1. Редакційна колегія: Ільдико Орос (головний редактор) та Єлизавета Молнар Д. (відповідальний редактор) [та ін.] – Берегове–Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці П – ТОВ «РІК-У», 2020. – 328 с. (угорською, українською, англійською та німецькою мовами)

ISSN 2411-4081

Науковий вісник «LIMES» засновано у 2014 році та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці П. У науковому віснику публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці П, а також дослідження українських та іноземних учених угорською, українською та англійською мовами. Цей том об'єднує праці з історії, педагогіки, мовознавства, економіки, соціальної географії, соціології, матеріалознавства і технологій.

УДК 001.89(058)

Наукове періодичне видання

LIMES

Науковий вісник

Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ

2020 р.

Випуск VII

Том 1

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №20762-10562Р від 08.05.2014 р.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ
(протокол №1 від 10.02.2020 р.)*

Головний редактор:

Льдіко Орос, кандидат педагогічних наук (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

Відповідальний редактор:

*Слизова Молнар Д., доктор філософії з гуманітарних наук
(кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)*

Редакційна колегія:

Адальберт Бовді, доктор фізико-математичних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Адальберт Рац, доктор філософії з природничих наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Бейла Надь, кандидат біологічних наук, доцент (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Віра Протопопова, доктор біологічних наук, професор (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Емьовке Бергхауер-Олас, доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан Кормочі, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Золтан-Шандор Варга, доктор біологічних наук, професор-емерит (кафедра еволюційної зоології та біології людини, Дебреценський університет), Ібоя Самборовскі-Нодь, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лона Лехнер, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Йосип Молнар, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Катерина Дудич, доктор філософії з галузі філологічні науки (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Лорант-Денеш Давід, габілітований доктор у галузі «регіональні науки», професор (Інститут економіки та розвитку регіонів, Університет ім. Святого Іштвана), Маргарета Кейс, кандидат історичних наук (відділення угорської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Марія Ген, кандидат біологічних наук, габілітований доктор у галузі «науки про довкілля» (кафедра ботаніки, Університет ім. Святого Іштвана), Олександр Бергхауер, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Олена Біда, доктор педагогічних наук, професор (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Роберт Бачо, доктор економічних наук, професор (кафедра обліку і аудиту, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Тетяна Чонка, кандидат філологічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Томаш Врабель, кандидат філологічних наук, доцент (відділення англійської філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юдіта Павлович, кандидат педагогічних наук (відділення української філології, кафедра філології, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Жигуц, доктор технічних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ), Юрій Чотарі, кандидат історичних наук (кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ)

Відповідальний за випуск:

Василь Брензович, кандидат історичних наук (Благодійний фонд за ЗУІ)

Технічне редагування: *Мелінда Орбан та Олександр Добощ*

Верстка: *Вікторія Товтін*

Коректура: *Льдіко Гріца-Варцаба, Олександр Кордонець та Томаш Врабель*

Дизайн обкладинки: *Ласло Вездед*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Чері Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ*

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Друк наукового вісника здійснено за підтримки уряду Угорщини.

Засновник: Благодійний фонд Закарпатського угорського педагогічного інституту (від 2016 року Благодійний фонд За Закарпатський угорський інститут)

Видавництво: **Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ** (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ» (Затверджено протоколом загальних зборів Благодійного фонду За ЗУІ, протокол №1 від 09.12.2019р., прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ, протокол №2 від 11.11.2019р., зареєстровано Центром надання адміністративних послуг Берегівської міської ради, 12.12.2019р.) та ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua) *Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року**

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

Шрифт «Times New Roman». Папір офсетний, щільністю 80 г/м².
Ум. друк. арк. 26,7. Формат 70x100/16. Замовл. № 2285. Тираж 300.